

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор

_____ проф. Володимир СМОЛАНКА
_____ 2025 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту

для вступників на навчання для здобуття ОС магістр

за спеціальністю С7 Журналістика

(на основі НРК6 / НРК7)

РОЗРОБЛЕНО

Фаховою атестаційною комісією
зі спеціальності С7 Журналістика

Голова комісії

_____ доц. Євген СОЛОМІН

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до ОП підготовки фахівців за спеціальністю С7 Журналістика галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини.

Прийом абітурієнтів на основі НРК6 / НРК7 для здобуття освітнього ступеня «Магістр» здійснюється за результатами комплексного фахового іспиту, що включає інформацію про історію української журналістики, теорію і практику журналістської творчості, теорію масової комунікації, літературного редагування, основ журналістикознавчих досліджень. Іспит відбувається у формі тестування.

Мета фахового іспиту полягає в з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для опанування обов'язкових і вибіркових дисциплін за програмою підготовки фахівця за спеціальністю С7 Журналістика.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом, абітурієнти повинні мати базову освіту відповідно до ОП підготовки НРК6 / НРК7 та здібності до оволодіння знаннями, уміннями та навичками в галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини. Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ФАХОВИЙ ІСПИТ

Історія української журналістики

Теорія і практика журналістської творчості (теорія масової комунікації, друкована журналістика, радіожурналістика, тележурналістика, онлайн-журналістика)

Основи журналістикознавчих розвідок

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ *Історія української журналістики*

1. Історія журналістики як наука і навчальна дисципліна: об'єкт, методи, зв'язок з іншими галузями та навчальними курсами.

2. Історія української журналістики як наука і навчальна дисципліна: основні аспекти.

3. Принципи періодизації історії української журналістики.

4. Функціонування української журналістики у ХІХ ст.

5. Українська таборова преса пер. пол. ХХ ст.

6. Українська журналістика періоду «застою».

7. Українська дисидентська преса, самвидав др. пол. ХХ ст.

8. Українські ЗМІ періоду «перебудови».

9. Особливості розвитку українських друкованих ЗМІ періоду незалежності (кін. ХХ – ХХІ ст.).

10. Роль українських письменників у розвитку вітчизняної журналістики др. пол. ХХ – поч. ХХІ ст.
11. ЗМІ національних меншин в Україні.
12. Журналістика української діаспори др. пол. ХХ – поч. ХХІ ст.
13. Зародження й етапи становлення українського радіо.
14. Особливості розвитку радіомовлення кін. ХХ – поч. ХХІ ст.
15. Формування і розвиток української тележурналістики ХХ ст.
16. Специфіка української тележурналістики кін. ХХ – поч. ХХІ ст.
17. Зародження й особливості формування української онлайн-журналістики.

Теорія і практика журналістської творчості.

1. Масова комунікація та її функції в суспільстві.
2. Журналістикознавство як наука і навчальна дисципліна: об'єкт, методи, стрижневі поняття; зв'язок з іншими галузями та навчальними курсами.
3. Теоретичний і прикладний аспекти журналістикознавства.
4. Основні напрямки журналістикознавчих досліджень.
5. Журналістика як вид творчої діяльності.
6. Основні види (друковані, радіо-, теле-, онлайн-ЗМІ) журналістики як сфери практичного застосування теоретичних засад.
7. Основні функції журналістики як практичної діяльності.
8. ЗМІ як стрижневе поняття журналістики.
9. Поняття інформації в журналістикознавстві.
10. Різноманітність сфер буття соціуму (політична, економічна, культурна тощо) як джерело інформації.
11. Соціально значуща інформація як поштовх до журналістського осмислення.
12. Різновиди інформації як стрижневого компонента журналістського твору.
13. Методи збору інформації у журналістській діяльності.
14. Поняття публіцистики; широка і вузька його інтерпретація.
15. Особливості взаємозв'язку раціонального та емоційного в журналістському пізнанні об'єктивної дійсності.
16. Поняття «публіцистика» і «публіцистичність»: особливості взаємозв'язку.
17. Публіцистичний метод як система прийомів пізнання дійсності та як спосіб реалізації журналістського завдання.
18. Здібності і талант як категорії журналістської творчості.
19. Мовні здібності, мовне чуття і мовний смак як категорії журналістської мовної практики.
20. Журналістська майстерність як вищий рівень опанування фаху.
21. Особливості індивідуальної та колективної журналістської творчості.
22. Журналістикознавче розуміння цікавого як інтегруючого чинника визначальних рис журналістики (правдивості, об'єктивності, актуальності, оперативності тощо).

23. Гуманістична ідеологія як підґрунтя журналістської творчості.
24. Найсуттєвіші принципи журналістики.
25. Діалектика зв'язку понять «задум», «ідея», «тема», «концепція», «гіпотеза».
26. Основні етапи роботи над журналістським твором.
27. Факт / система фактів як основа медіатвору; види фактів.
28. Медіатвір як продукт журналістської діяльності: зв'язок форми і змісту.
29. Специфіка процесу написання журналістського твору.
30. Типові архітектонічні компоненти медіатвору.
31. Способи розгортання і розкриття теми в журналістському тексті.
32. Методи збору інформації як передумова створення журналістського тексту.
33. Зв'язок понять «композиція», «конфлікт», «сюжет» медіатвору.
34. Поняттєво-логічні й емоційно-образні типи аргументів у журналістському творі.
35. Особливості вияву полеміки в журналістській творчості.
36. Полемічна культура як ознака професійності журналіста.
37. Загальна характеристика жанрів журналістських творів.
38. Специфіка творів інформаційних жанрів у сучасній журналістській практиці.
39. Специфіка творів аналітичних жанрів у сучасній журналістиці.
40. Специфіка творів художньо-публіцистичних жанрів у сучасній журналістській практиці.
41. Трансформація жанрів у сучасній журналістиці.
42. Організація виробничо-творчої діяльності редакційного колективу ЗМІ.
43. Кореспондент, його права й обов'язки.
44. Особливості сучасної української радіожурналістики.
45. Основні жанри радіожурналістики.
46. Структура державного і комерційного радіо України.
47. Особливості радіомовлення різних діапазонів.
48. Новітні технології в радіомовленні.
49. Особливості сучасної української тележурналістики.
50. Основні жанри тележурналістики.
51. Виразальні засоби телебачення.
52. Структура державного і комерційного телебачення України.
53. Проблема створення суспільного телебачення в Україні.
54. Особливості української онлайн-журналістики.
55. Поняття соціальних медіа.
56. Особливості дизайну сучасних друкованих видань України.
57. Невербальні засоби втілення змісту друкованого медіамовлення.
58. Фотографія як засіб втілення журналістської думки.
59. Жанри фотожурналістики.
60. Основні технічні засоби журналістської діяльності.
61. Основні теорії й моделі масової комунікації.

62. Співвідношення понять «рекламотворчість» і «журналістська творчість».
63. Особливості реклами в друкованих засобах масової інформації.
64. Особливості радіної, телевізійної та онлайн-реклами.
65. Зв'язки з громадськістю (PR) як окрема науково-практична сфера діяльності та її зв'язок із журналістикою.
66. Етичні норми професійної діяльності журналіста.
67. Діяльність провідних українських та міжнародних журналістських організацій.
68. Правові засади роботи українських ЗМІ.
69. Роль засобів масової інформації в сучасному суспільстві.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційний білет складається з 25 тестових завдань.

Кожна правильна відповідь оцінюється по **4,8 бала**, а неправильна – 0 балів (максимум – 120 балів).

Бал за фаховий іспит (із можливих 200) = $80+x$,

де x – кількість балів, які отримав вступник за виконання завдань тесту.

Вступник, який набрав менше 100 балів із вступного випробування, отримує оцінку «не склав».

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Історія української журналістики

1. Бочковський О. І., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби (історія, демократичний досвід, нові завдання). Мюнхен: Український техніко-господарський ін-т, 1993.
2. Верига В. Нариси з історії України (кінець XVIII – початок XX ст.). Львів: Світ, 1996.
3. Владимиров В. М. Історія української журналістики (1917 – 1991): навчальний посібник. Київ: МАУП, 2007.
4. Горєвалов С. І. Військова журналістика України: Історія і сучасність. Львів, 1998.
5. Дмитрук В. Нарис з історії української журналістики XIX ст.: [посібник для студентів журналістики]. Львів: Вид-во Львівського університету, 1969.
6. Животко А. Історія української преси. Київ: НВЦ «Наша культура і наука», 1999 (Літературні пам'ятки України).
7. Жиленко І. Історія зарубіжної журналістики (від античності до II пол. XVII ст.): [навч. посіб.]. Суми: Вид-во СумДУ, 2010.
8. Історія засобів масової інформації. Від кременя до кремнію / [під. ред. Дж. Джованніні]. Турин, 2000.
9. Історія української дожовтневої журналістики. Дей О. І., Моторнюк І. Л., Нечиталюк М. Ф. та ін. Львів: Вища школа, 1983.
10. Історія української преси. Хрестоматія. Київ: Наша культура і наука, 2001.
11. Крупський І. В. Національно-патріотична журналістика України. (Друга половина XIX – перша чверть XX ст.). Львів: Світ, 1995.

12. Михайлин І. Л. Історія української журналістики: [підручник]. Харків: ХІФТ, 2000. Кн. 1: Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики.
13. Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз: [навч. посіб.]. Київ: Т-во «Знання», КОО, 2006.
14. Світові мас-медіа: короткий довідник. Упорядн. Т. І. Петрів, І. Ю. Слісаренко. Київ: ВЦ «Київський університет», 1999.
15. Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті. За заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007.
16. Українська журналістика в іменах. За ред. М. М. Романюка. Львів, 1994. Вип. 1.
17. Українська преса. Хрестоматія. ХІХ ст. За ред. д-ра філол. наук, проф. М. Ф. Нечиталюка. Львів, 1999. Т. І. Преса Східної України 60-х років.

Теорія і практика журналістської творчості

1. Бойд Е. Ефірна журналістика. Технологія виробництва ефірних новин. Київ, 2007.
2. Вайшенберг З. Новинна журналістика: [навч. посіб.] / [за заг. ред. Вуароль М. Гід газетяра. Київ, 2000.
3. Гід журналіста: збірка навчальних матеріалів. Київ, 1999.
4. Гол Д. Онлайнова журналістика. Київ: «К.І.С.», 2005.
5. Дмитровський З. Є. Телевізійна журналістика: [навч. посіб.]. Львів: ПАІС, 2009.
6. Етика в редакційному повсякденні. Київ: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2010.
7. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: [підручник]. Львів: ПАІС, 2004.
8. Іванов В. Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика: [підручник]. Київ: Вища школа, 2007.
9. Карпенко В. Основи професійної комунікації. Київ: Нора-прінт, 2002.
10. Кузнецова О. Д. Засоби масової комунікації: [посібник]. Львів: ПАІС, 2005.
11. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. Київ: Критика, 2010.
12. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: [підручник]. Київ: Знання, 2006.
13. Лизанчук В. В. Радіожурналістика: засади функціонування: [підручник]. Львів: ПАІС, 2000.
14. Лизанчук В. Завжди пам'ятай: Ти – Українець! Львів: Мальва, 2001.
15. Лось Й. Д. Публіцистика й тенденції розвитку світу: [навч. посіб. у 2 ч.]. Ч. 1. Львів: ПАІС, 2008.
16. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: Становлення людини друкованої книги. Київ: Ніка-Центр, 2008.
17. Манфред Май. Медіа-політика в інформаційному суспільстві. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2011.

18. Миронченко В. Я. Основи інформаційного радіомовлення: [підручник]. Київ: ІЗМН, 1996.
19. Михайлин І. Л. Основи журналістики: [підручник]. Київ: ЦУЛ, 2002.
20. Москаленко А. З. Вступ до журналістики: [підручник]. Київ: Школяр, 1997.
21. Москаленко А. З. Теорія журналістики: [підручник]. Київ: Експрес-об'ява, 1998.
22. Основи масово-інформаційної діяльності: [підручник]. А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов. Київ, 1999.
23. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: [навч. посіб.]. Київ: Інститут журналістики, 2004.
24. Різун В. В. теорія масової комунікації: [підручник]. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2008.
25. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008.
26. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник. Київ: Наша культура і наука, 2006 (Бібліотека видавця, редактора, автора).
27. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика: [підручник]. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2007.